

Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
України

Єдина Країна
Єдина Страна

Уперше в Сумах на базі СумДУ відбулася конференція UP2IT для фахівців, які беруть участь у розробці IT-рішень та IT-продуктів (<http://up2it.com.ua/>). Захід зібрав понад 300 програмістів, тестувальників, дизайнерів, менеджерів проектів і аналітиків. Під час роботи 4 секцій – Product, Dev & QA, Design та Up2Dat – учасники обмінялися досвідом. Спікери, запрошені з усієї України, освітили у 34 доповідях результати роботи й сучасні напрями в IT. На секції дизайну додатково проведено воркшоп на прикладі розробки концепції сайту випускників СумДУ.

Головним організатором і спонсором конференції стала сумська IT-компанія MindK, а партнерами, які підтримали захід, IT-компанії Brocoders, PortaOne, SmartSoft, AMC Bridge, Crips, інтернет-магазин Compservice, Сумський філіал УкрСіббанку тощо.

Жовтень 2017 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 9–10 (380–381)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗНАЙ НАШИХ

СПАДКОЄМНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

Сумський державний університет традиційно увійшов до трійки вишів-переможців за результатами Всеукраїнських студентських олімпіад, поділивши третє місце з НТУ «ХПІ». Загалом студенти СумДУ вибороли 41 призове місце. Найбільшу їх кількість (11) здобули студенти факультету ТеСЕТ, у скарбничці Медичного інституту – 9 місць, навчально-наукові інститути фінансів, економіки та менеджменту ім. О.Балацького та бізнес-технологій «УАБС» отримали по 7 перемог, факультет ЕлІТ – 4 призових місця, по 2 – здобули студенти ННІ права й факультету іноземної філології та соціальних комунікацій. Переможно для СумДУ закінчився і Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт – 107. Найкращий показник серед вищих навчальних закладів України.

Поза всякими сумнівами існує безпосередній зв'язок між перемогами студентів у конкурсах та олімпіадах минулих літ і перемогами молодих вчених СумДУ, чергову з яких засвідчило вереснєве рішення Конкурсної комісії МОН на чолі з Міністром освіти та науки України Лілією Гриневич – державою буде профінансовано 123 проекти, що перемогли на цьогорічному конкурсі наукових робіт молодих учених, а наші знов у лідерах! Вибороли вдвічі більше проектів, ніж у минулому році – 16. На другій і третій позиціях Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Національний технічний університет України «КПІ імені І.Сікорського (8 та 6 проектів відповідно). Серед проектів-переможців наших університетівців 5 проектів факультету ЕлІТ, по 4 від науковців Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту ім. О.Балацького та Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС», 2 – від Медичного інституту й один проект – від ІФСК.

Непересічна подія – с. 3

Прибуткові канікули – с. 6

■ ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

ОБМІН ВАЖЛИВИМ ДОСВІДОМ

Про участь у Міжнародній осінній школі Resilience League 2017, майбутній візит представників міжнародних організацій до нашого університету, а також перспективи подальшої співпраці – із перших вуст від керівника Центру досліджень регіональної безпеки (ЦДРБ) СумДУ Миколи Назарова.

– **Миколо Сергійовичу, розкажіть, що таке Resilience League і яка її мета?**

– У перекладі з англійської Resilience League – «Ліга стійкості». Ця «платформа безпеки» заснована в Естонії. Членами організації є країни Балтії (Латвія, Литва, Естонія) та Україна. Мета проекту – створення спільної мережі в галузі інформаційної та психологічної безпеки, яка працюватиме заради того, щоб зробити суспільство країн-учасниць більш стійким до інформаційних та психологічних загроз.

– **У чому актуальність діяльності Resilience League?**

– Сьогодні у фокусі науковців знаходиться таке поняття, як гібридна війна. Суть її в тому, що значна увага приділяється не збройним зіткненням безпосередньо, а війні у віртуальному просторі. Учасники гібридної війни намагаються зробити суспільство супротивника менш стійким до інформаційних впливів, нейтралізувати супротив зсередини, підірвати довіру до владних політичних інститутів, віру в демократію і довести, що «західний лад» не стійкий до сучасних загроз, а модель, яку пропонує «схід», – більш стабільна.

– **А в якому форматі відбувалася означена вище школа? У якості кого Ви брали в ній участь?**

– Програма, реалізована в жовтні, розрахована на обмін досвідом між експертами НАТО та Україною щодо розуміння ситуації в інформаційному просторі, посилення інформаційної та психологічної стійкості суспільства, а також на розробку нових методів протистояння ворожим інформаційним операціям і психологічним ата-

кам. Зібралось близько 50 експертів із питань інформаційної безпеки, серед яких вчені-дослідники, представники влади, ро-

звідки, журналісти, ректори університетів Естонії, соціальні психологи тощо.

Мене запросили від ЦДРБ нашого університету в якості спікера. Виступ свій я присвятив ситуації з інформаційною безпекою в Сумській області. Також поділився з колегами результатами досліджень, що проводилися Центром у сфері безпеки, а також розповів про специфіку діяльності нашої організації.

– **Що найбільше запам'яталося? Чи вплинуть результати проведення Школи на подальшу діяльність Центру, який очолюєте?**

– Запам'яталося багато чого, а найбільше, напевно, доповідь одного з представників Inform Napalm (Міжнародної спілки розвідки – авт.) про проект, у рамках якого в Інтернеті за певними алгоритмами відстежується активність ворожих елементів. Цікаво, що кожен охочий може долучитися до цього проекту й таким чином допомогти українським силам протидіяти інформаційним операціям.

А щодо впливу результатів... До кінця року керівництво Міжнародного центру миротворчості й безпеки відвідає СумДУ задля обговорення нових спільних проектів та досліджень в Україні. Також мене запросили в якості спікера на наступні заходи в Латвії, Литві та Естонії, що відбудуться у 2017–2018 роках.

Каріна ХАЧАТАР'ЯН, ЖТ-61

■ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ

Ефективна реалізація ефективної програми

Уже декілька років постіль СумДУ плідно співпрацює з ГО «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини»: реалізують інноваційні соціально-орієнтовані проекти.

Цього літа активісти об'єднували лідерів громадських організацій регіону навколо програми підтримки внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Створювалася ефективна програма з бізнес-розвитку онлайн у Сумській області.

У рамках підписаної угоди з ГО «Фундація прав людини» за підтримки Swiss Agency for Development and Cooperation організовано участь лідерів 8 громадських організацій регіону у київських школах-тренінгах: «Техніки розвитку бізнес активності у місцевих громадах для лідерів громадських організацій» (червень), «Як стати блогером» (липень) та «Як відкрити бізнес онлайн: e-Bay, Amazon, Adwords, Etsy» (серпень).

Активісти отримали нові знання, навички та заряд позитивної мотивації. І щедро ділилися ними: проводили майстер-класи, зустрічі, консультації для представників Сум, Шостки, Конотопа.

16–17 серпня пройшов семінар для лідерів громадських організацій та ВПО «Як відкрити бізнес онлайн: e-Bay, Amazon, Adwords, Etsy». Цього разу вже на базі Конгрес-центру СумДУ. Активну участь взяли партнери – Регіональна агенція з надання безоплатної правової допомоги.

На семінарі обговорювалися основи інтернет-маркетингу, сучасні тенденції онлайн-бізнесу, мотивація до заняття підприємницькою діяльністю, торгівля на Ebay, Amazon, Etsy тощо. Учасники оби-

рали послуги, на яких можна заробляти, складали бізнес-схеми та робили SWOT-аналіз ідей, шукали власну нішу та свого споживача на Інтернет-ринку. Лідери ГО обмінялися досвідом, корисними контактами, краще зрозуміли потреби ВПО.

Завершився комплекс заходів «круглим столом» із блогерами та журналістами. Учасники шкіл-тренінгів, майстер-класів та семінарів поділилися досвідом участі та тренерської діяльності, похвалилися першими продажами на e-Bay і досягненнями в якості блогерів. Головним результатом стало спільне рішення про об'єднання зусиль активістів громадських організацій, центрів і блогерів у роботі з ВПО.

Нагадаємо, що всі названі заходи реалізовані у рамках Менторської інноваційної програми для лідерів громадських організацій, які працюють із ВПО «e-Solutions» (реалізується ГО «Фундація прав людини» за підтримки Swiss Agency for Development and Cooperation).

Дар'я ДАНИЛОВА, ПЛ-61

■ СПРАВИ ПОЗНАВЧАЛЬНІ

«КРАЯНЦІ» ШУКАЮТЬ ДРУЗІВ

Тетяна Ларіна та Євгеній Онегін прогулюються поряд із Лукашем і Мавкою, а романтична Ассоль пліткує з Алісою у Країні чудес. Де це можливо? В гуртку «Краяни», що існує на базі відділу позанавчальної роботи СумДУ.

Заснований у 2005 році, гурток пройшов чимало модифікацій, щоб стати тим осередком збереження українських традицій та популяризації міжнародних свят, яким є сьогодні. Керує ним Лінькова Неля Сергіївна. Гуртківці здійснили багато подорожей рідним краєм (звідси й назва «Краяни»). Туристичні екскурсії поєднували з волонтерством: не лише знайомилися зі сторінками історії міст і сіл, а й допомагали ветеранам, доглядали за могилками загиблих воїнів. А в Сумах організували літературні вечори з пізнавальними конкурсами та вікторинами, розважальні заходи для школярів, свята для педагогів. Щорічною стала традиція виконання колядок і щедрівок у Різдвяний період. Займався гурток і професій-

но-орієнтаційною роботою. «Краянці» та запрошені гості (школярі, викладачі) змагаються в літературній творчості, ораторському, театральному й образотворчому мистецтвах, спритності та фізичній силі. Не залишається без уваги й інтелектуально-лекційна робота.

Гурток активно співпрацює з іншими відділами СумДУ. Заходи проводяться в літературній вітальні. Комплекс громадського харчування стабільно забезпечує смачненькими призами для конкурсантів, елемен-

тами народних обрядів, відтворюваних у театральних дійствах (калітою, кашею, варениками, їстівними мухоморами) та солодкими нагородами для учасників. З його допомогою гурток щороку успішно представляє українську кухню на інтернаціональному святі. Активно допомагає у проведенні заходів культурно-мистецький центр СумДУ.

Ось лише декілька заходів, організованих «Краянами»: «Літературний осінній бал», День Музики, Свято Покрови або «Козацькі розваги», новорічні колядки та щедрівки, вечори пам'яті видатних людей, зустрічі з ветеранами, воїнами-інтернаціоналістами й учасниками АТО, День Матері та День Сім'ї. І це далеко не повний перелік всієї різноманітної діяльності «Краян». Тож, якщо у вас є таланти (а вони у вас неодмінно є) та бажання розвинути їх і донести до глядача, ми радо прийемо вас до нашої дружньої команди. Запрошуємо студентів усіх курсів до нашої «домівки» – Г-612.

На світлині: відзначаємо свято Катерини та Андрія.

Юлія ЛАЗУТКІНА (ПР-51), староста гуртка

■ НЕПЕРЕСІЧНА ПОДІЯ

Віддзеркалення думки наукової громадськості

Уперше в СумДУ відбулося засідання Президії ради проректорів з наукової роботи та директорів наукових установ Міністерства освіти і науки України. Чому, виникає запитання, саме в нас? Відповідь під час свого виступу заступник Міністра освіти і науки Ук-

ніверситету **Анатолій Васильєв** відзначив, що СумДУ розвивається за моделлю дослідницьких університетів, і наука в ньому є пріоритетною, в тісному взаємозв'язку з міжнародною діяльністю та опорою на інноваційні інформаційно-комунікаційні технології.

Зокрема 40 спеціальностей, кожна кафедра, кожен напрям навчальної діяльності пов'язаний із наукою. «Одна з тез університету, – наголосив ректор, – реалізація принципу самодостатності, цей принцип – наш внесок у загальнодержавний здобуток. Фінансування науки йде з двох джерел – це загальнодержавне джерело як базове фінансування (до нього зокрема входить конкурсне фінансування, в якому ми активні) та фінансування зі спецфонду. На сьогодні маємо більше тисячі замовників із різних країн – США, Німеччини, Англії, Польщі, Китаю та

раїни **Максим Стріха**: «Україна має потужну науку в усіх напрямках, а Сумський державний університет – один із найдинамічніших: не лише розвиває фундаментальні дослідження, а й є одним із піонерів по залученню коштів для наукових досліджень. Саме через активність університету в науковій сфері рада проректорів із вдячністю прийняла запрошення СумДУ провести тут засідання».

Крім того, поважний гість зазначив: «Новий Закон «Про наукову та науково-технічну діяльність» передбачає, що поруч із конкурсним фінансуванням в університетах має бути базове фінансування наукової діяльності. На сьогодні маємо певні пріоритети у сфері науково-технічних розробок і приємно відзначити, що фактично за більшістю цих пріоритетів у СумДУ здійснюються розробки дуже якісного рівня».

Узагалі до СумДУ завітали представники двадцяти провідних навчальних закладів вищої освіти. Головував проректор з наукової роботи Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського» **Михайло Ільченко**, який зокрема розповів про сутність та призначення ради: «Це об'єднання, яке включає всіх без винятку проректорів з наукової роботи університетів України, підпорядкованих Міністерству освіти і науки. Крім 160 університетів, до ради входять 10 директорів наукових установ, які також працюють у системі МОН. Це дорадчий орган, створений Наказом Міністра майже 20 років тому й головне його призначення – віддзеркалювати точку зору наукової громадськості, яка працює в університетах. Наприклад, останнє питання, над яким ми працювали, – участь наших фахівців у робочій групі з підготовки Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність». Як результат – у законі за ініціатииви ради проректорів прописані пропозиції, що стосуються питання базового фінансування наукової діяльності».

Головуючий зазначив, що СумДУ має багатий науковий досвід, завдяки якому, крім усього іншого, увійшов до першої десятки серед 160 університетів, а цьогогоріч здійснив справжній прорив – два останні конкурси, що відбулися в МОН, завершилися для науковців СумДУ перемогою: перше місце у конкурсі проектів молодих вчених та першість за підсумками конкурсу студентських наукових робіт.

Ректор Сумського державного

інших, які використовують наші наукові послуги».

Під час наради обговорено Порядок проведення атестації закладів вищої освіти в частині впровадження наукової діяльності та деталі щодо видання інформаційного збірника інноваційних розробок закладів вищої освіти. Також учасники та гості ознайомились із досвідом системної організації наукової діяльності нашого університету, механізмами мотивації та позитивними результатами. А ще – оглянули експозицію наукових розробок СумДУ в напрямках оптоелектроніки та геліоенергетики, енергоефективних технологій, медицини та ІТ, ознайомились із інформаційно-аналітичними системами, розробками військового призначення, роботою стартап-центру, центру бенчмаркінгу та веб-менеджменту, центру технологій електронного навчання. Ці розробки впроваджуються на промислових і соціальних об'єктах України й інших країн, сфера та географія їх застосування будуть розширені.

Як зазначив начальник Центру науково-технічної та економічної інформації СумДУ **Артем Артюхов**: «Університет привернув увагу вітчизняної та зарубіжної наукової спільноти завдяки стрімкому розвитку таких напрямів, як інформаційні технології, експериментальна фізика, нано- та біотехнології, теоретична і прикладна механіка, екологія, хімічні технології. Захід став поштовхом для налагодження нових наукових контактів із метою проведення спільних досліджень. Почесно, що він проходив саме на базі нашого навчального закладу».

На фото: проректор **Анатолій Черноус** знайомить із науковими досягненнями СумДУ; фрагмент знайомства.

Олена Федяй, ЖТМ-61

■ ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ ОСВІТИ

АЛГЕБРОЮ ГАРМОНІЮ? А ЧОМУ НІ...

«Це місце, слава якого захоплює молоді і завойовує дружбу людей старшого віку. Це оселя мудрості, світоч світу, посланник віри, alma mater молоді генерації», – з пафосом писав про університет один із головних творців його теоретичного дискурсу XIX сторіччя **Джон Генрі Ньюмен (1801–1890)**. Дійсно, на хвилі секуляризації університет парадоксальним чином «перехопив» властиву церкві здатність бути об'єктом сакральних проєкцій, ставши таким собі «храмом науки». А вимірювати святе є кошунством. Цей стан продовжувався багато десятиліть, поки університетська освіта не перетворилася на масове явище в більшості країн світу – наприклад, Державна служба статистики України свідчить, що число вищих навчальних закладів 3 і 4 рівня акредитації збільшилось із 149 у 1990–1991 н. р. до 287 у 2016–2017 н. р. Тому логічно постає питання про оцінку якості університетської освіти й сучасні інструменти її вимірювання.

«Якби рейтингів не існувало, хтось, рано чи пізно, вигадав би їх, адже поява рейтингів – це закономірний результат масового характеру вищої освіти, а також комерціалізації та конкуренції університетів у всьому світі» – відзначав у 2011 р. один із провідних сучасних експертів у галузі вищої освіти **Філіп Альтбах**. В основі рейтингу лежить принцип порівняння університетів та освітніх програм на основі заздалегідь визначених параметрів або комплексних індикаторів, які відображають ключові складові університетської підготовки. Серед них домінуючу роль на сучасному етапі відіграють процес навчання, науково-дослідницька діяльність та інтернаціоналізація.

Розробники рейтингів орієнтуються на параметри, які можна виміряти. І тут стикаємось із першою фундаментальною проблемою, що пов'язана з поширенням університетських рейтингів – проблемою співвідношення вимірюваних і невимірюваних параметрів. До речі, останні відігравали та продовжують відігравати важливу роль в університетському житті, і саме до них, значною мірою, апелює пафос **Джона Генрі Ньюмена**. Формування інтелектуальної культури та світогляду, відчуття власної гідності та патріотизму – це якраз ті, суто гуманітарні аспекти університетської діяльності, які важко, а іноді взагалі неможливо виміряти, але які значною мірою визначають підґрунтя існування університету як соціальної інституції.

Рейтинги – відносно молодий інструмент оцінки якості університетської освіти. Перший національний рейтинг університетів надруковано 1983 року в американському журналі **US News & World Report**, а перший міжнародний університетський рейтинг з'явився лише в 2003 р. завдяки роботі китайських експертів із Шанхайського університету й має назву Академічний рейтинг світових університетів (**Academic Ranking of World Universities ARWU**) або Шанхайський рейтинг. Звичайно, укладачі перших університетських рейтингів орієнтувалися на параметри, які знаходяться у відкритих базах даних та легко вимірюються. Так, Шанхайський рейтинг можна умовно

назвати рейтингом лауреатів Нобелівської премії та інших престижних академічних нагород, адже присутність подібних лауреатів серед викладачів та випускників університету є одним із

ключових індикаторів цього рейтингу. Відповідно, він оцінює переважно науково-дослідницьку діяльність та практично повністю ігнорує процес навчання, а також базується виключно на об'єктивних даних. На жаль, українські університети відсутні в цьому рейтингу, але в загальній базі даних Шанхайського рейтингу перебувають три вітчизняні університети – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені Василя Каразіна та Сумський державний університет.

Іншим шляхом пішли автори рейтингу **Тайм-QS**, який уперше надрукований у 2004 р., а з 2010 року має назву Світовий університетський рейтинг **QS (QS World University Rankings)**. Поряд із об'єктивними параметрами: індекс цитування наукових праць, співвідношення викладачів та студентів, кількість іноземних студентів та викладачів, – вони використовують і суб'єктивні дані, отримані внаслідок глобального опитування експертів у галузі вищої освіти та роботодавців.

Проблема співвідношення між об'єктивними та суб'єктивними даними – це друга фундаментальна проблема, що постає перед розробниками університетських рейтингів. Українські університети представлені в рейтингу **QS** так: ХНУ імені Василя Каразіна знаходиться в останній версії рейтингу в категорії 401–410, ХНУ імені Тараса Шевченка – в категорії 411–420, Національний технічний університет України імені Ігоря Сікорського «КПІ» – в категорії 501–550, Національний технічний університет ХПІ – в категорії 701–750, а СумДУ та Донецький національний університет імені Василя Стуса – в категорії 801–1000. Також у 2004 р. з'являється Рейтинг світових університетів **Webometrics (Webometrics Ranking of World Universities)**, який оцінює присутність університету в мережі Інтернет та потужність його сайту. За результатами останньої, липневої версії цього рейтингу СумДУ займає третє місце серед університетів України та 2112-те серед університетів світу. Для порівняння, ХНУ імені Тараса Шевченка – найкращий український університет за версією цього рейтингу, займає 1299 місце в світі.

Спробою розробити більш складний та багатовимірний рейтинг, який базується на поєднанні об'єктивних та суб'єктивних даних є поява в 2010 р. Світового університетського рейтингу **THE**

(**THE World University Rankings**) або Нового рейтингу **Таймс**. Остання версія цього рейтингу включає в себе 13 індикаторів та охоплює такі складові університетської діяльності, як навчання, науково-дослідницька діяльність, індекс цитування наукових праць, рівень інтернаціоналізації та прибуток від співпраці з промисловістю та трансферу знань. Серед тисячі кращих світових університетів за версією **THE** знаходимо лише ХНУ імені Тараса Шевченка (категорія 801–1000). Поява цього рейтингу, а також розробленого в 2014 р. рейтингу **U-Multirank** активізувала дискусію щодо специфіки методології університетських рейтингів. У її основі третя фундаментальна проблема, яку намагаються вирішити експерти – повинні рейтингів мати власну методологію, чи вони мають спиратися на методології, що існують у рамках сучасних соціальних наук.

Я спробував зробити консолідовану таблицю п'ятірки кращих світових університетів за версією чотирьох провідних міжнародних університетських рейтингів (**ARWU, QS, THE та Webometrics**). У результаті, академічний **Олімп** у 2017 році виглядає так:

№	Університет	Країна	ARWU	QS	THE	Webometrics	Загалом
1	Stanford	USA	2	3	3	1	9
2	Harvard	USA	1	2	6	2	11
3	MIT	USA	4	1	5	3	13
4	Cambridge	UK	3	5	2	10	20
5	Oxford	UK	7	6	1	7	21

Першим національним рейтингом українських університетів став рейтинг «Софія Київська», який з'явився в 2000 р. На сьогодні найбільш авторитетним вітчизняним рейтингом є «ТОП 200 Україна», який виходить починаючи з 2007 р. В останній його версії СумДУ посідає почесне 11 місце серед вітчизняних університетів, а серед трійки лідерів НТУ України імені Ігоря Сікорського «КПІ», ХНУ імені Тараса Шевченка та ХНУ імені Василя Каразіна.

Тож можна констатувати, що університетські рейтинги є впливовим інструментом оцінки якості вищої освіти на академічну політику як на національному, так і на глобальному рівні. Це – «молодий» інструмент, який активно розвивається впродовж останнього десятиліття та підлягає подальшому вдосконаленню. І залучення до цього процесу широкого загалу студентів, викладачів, наукових співробітників, роботодавців та інших зацікавлених категорій населення – запорука успішності такого процесу та відповідності університетського рейтингу майбутнього нашим очікуванням від діяльності навчального закладу та її результатів. Саме цю думку я намагався донести до слухачів під час власної лекції «Університетські рейтинги як сучасний механізм оцінки якості освіти», яка відбулася нещодавно в Сумському державному університеті у рамках проекту «У продовження фулбрайтівського досвіду: академічні й культурні обміни між університетами України» підтриманому Посольством США в Україні в рамках святкування 25-річчя діяльності в нашій країні Програми імені Фулбрайта. Сподіваюся, мене почули!

Сергій КУРБАТОВ,
доктор філософських наук.

Інститут вищої освіти НАПН України
JFDP 2003–2004 (Brown University, USA)

■ ЗНАЙОМСТВО ЗБЛИЗЬКА

У Сумському державному університеті є чимало різних служб, причому про існування деяких із них далеко не всі здогадуються. Проте є служби, про існування яких знає кожен, хто так чи інакше користується комп'ютерною мережею університету. Навіть якщо не знають їх точних назв. Наприклад – **Центр технічного обслуговування інформаційних систем (ЦТОІС)** або **Центр комп'ютерних технологій (ЦКТ)**, які є важливими складовими основи основ ІТ-інфраструктури СумДУ. Остання ж охоплює та пронизує всі факультети, кафедри, інші структурні одиниці не лише центральної садиби університету, інститутів права та бізнес-технологій «УАБС», медичного інституту та інших позабазових структур. Крім усього іншого, завдяки правильно обраному в минулому напрямі на створення саме такої інфраструктури, яку мають в Україні небагато вишів, сьогодні СумДУ став одним із лідерів вищої освіти, займає достойні місця в різних міжнародних рейтингах.

Безпосередньо до ЦТОІС входять лабораторія мережевих технологій забезпечення навчального процесу та наукової роботи, відділи: захисту інформації в автоматизованих системах, комп'ютерного забезпечення, проектування, монтажу та обслуговування телекомунікаційних систем тощо. Ознайомитися із детальною структурою Центру можна на його сайті <http://cto.is.sumdu.edu.ua/>.

Серед основних функцій та завдань Центру: проектування, технічне обслуговування та модернізація єдиної інформаційно-телекомунікаційної системи; моніторинг і аналіз використання технічного навчального та лабораторного обладнання; забезпечення доступу до глобальної інформаційної системи передачі даних тощо. Зокрема Центр забезпечує технічне обслуговування online-студії, системи зв'язку, зон WI-FI, прямих трансляцій, відеоспостереження тощо.

Очолоє Центр **Андрій Леонідович Дедков**, непересічна особистість. Ще будучи студентом, почав брати участь у створенні й удосконаленні ІТ-інфраструктури університету, образно говорячи, знає в ній кожен гвинтик. Фахівець із великої літери та патріот СумДУ.

Настанови співробітнику від Андрія Дедкова

На сайті ЦТОІС постійно зустрічаємо попередження про кібератаки, шкідливі програмне забезпечення, віруси, однак, судячи по безперерійній роботі комп'ютерної мережі СумДУ, зашкодити веб-системі університету їм не вдається. В той час як в Україні від вірусу зі свійською назвою «Петя» чималої шкоди зазнали комп'ютерні мережі банків, багатьох фірм та установ, мережа університету хоч і постраждала, але майже повністю відновлена, що свідчить про високий професійний рівень співробітників Центру. Зокрема ними розроблена, створена й сертифікована комплексна система захисту інформації СумДУ, рівень надійності якої мають небагато закладів та установ. Не варто забувати, що триває інформаційна війна, різного роду хакерські атаки є постійним процесом, тож якщо користувачі нашої ІТ-інфраструктури їх навіть не помічають, то лише завдяки означеній системі по-

ВАЖЛИВІ СКЛАДОВІ

Колектив ЦТОІС

переджень та порад щодо безпеки окремих комп'ютерів та іншої техніки.

Здавалось би, Центру цікавіше співпрацювати з кафедрами точних наук, технічними, ніж із кафедрами гуманітарного спрямування, однак Андрій Дедков заперечує: «Співпрацюємо з усіма однаково. Вирішуємо завдання та проблеми, якщо такі виникають, незважаючи на назву чи специфіку структурного підрозділу». Повного взаєморозуміння вдалося досягти і під час об'єднання з відділом, який забезпечував роботу комп'ютерної мережі УАБС.

За роботою

Виконуючи безліч поточних завдань, не забуває Центр і про свою історію. Адже, на думку Андрія Дедкова, дбати про збереження історично цінних технічних пристроїв так само важливо, як і впроваджувати найсучасніші ІТ-технології. Тому і створили музей комп'ютерної техніки СумДУ, який існує вже 9

Одна з аудиторій, створених ЦТОІС: від проекту до здавання «під ключ»

років і налічує близько 200 експонатів. Серед них – електронні обчислювальні машини та серверні системи, мережеве обладнання, калькулятори різних поколінь, графічні системи, накопичувачі на магнітній стрічці, раритетні «миші», блоки пам'яті на феритових кільцях, перфатори тощо. А ще – унікальна колекція фотоапаратів. Подивитися на означені експонати можна в аудиторії ІІ-231 та за посиланням <http://cto.is.sumdu.edu.ua/muzey-komp-yuternoyi-tehniki-sumdu>.

Деякі з музейних експонатів

Тепер щодо **Центру комп'ютерних технологій (ЦКТ)**, До його структури входять лабораторія мультимедійних технологій навчання, група організації співпраці з провідними ІТ-компаніями, навчально-методичний центр «Проф-ІТ», група 3D-інновацій, стартап-центр «New Generation» та ресурсний центр Microsoft.

Сталий інноваційний розвиток університету потребує постійного пошуку та вдосконалення унікальних організаційно-методичних рішень, впровадження гнучких інформаційних технологій. Тож серед основних функцій та завдань цього Центру: сприяння використанню сучасних інформаційно-комунікаційних, мультимедійних та інтерактивних технологій у навчальному процесі, науковій роботі й міжнародних проектах СумДУ; моніторинг використання програмного забезпечення, підготовка необхідної технічної документації для закупівлі ліцензійного програмного забезпечення; підтримання підвищення кваліфікації викладачів і співробітників за тематикою інформаційно-комунікаційних технологій тощо. Очолоє Центр **Андрій Григорович Півень**, справжній професіонал своєї справи.

Андрій Півень (другий зліва) під час нагородження на Фестивалі інновацій (МОН, науковий парк КНУ ім. Шевченка)

Зрозуміло, що охопити в одному газетному матеріалі весь спектр діяльності ЦКТ, як і ЦТОІС, просто неможливо. «Резонанс» уже повідомляв, що відносно недавно ЦКТ взяв на себе новий інноваційний напрям створення стартапів, завдяки чому в СумДУ з'явився стартап-центр «New Generation». Можна додати, що у процесі обговорення взаємовигідного співробітництва між викладачами та підприємцями визначені такі принципи: не змушувати, а зацікавлювати; бути рівноправними учасниками; готувати не працівників, а рівноцінних бізнес-партнерів; вчиться один у одного; шукати можливості втілити цікаві ідеї в життя. Тож цілком закономірно, що цієї осені стартап-проекти СумДУ ус-

ОСНОВИ ОСНОВ

лішно представлені та виборили призіві місця на Всеукраїнському конкурсі Industry 4.0 Ukraine, Всеукраїнському фестивалі інновацій (МОН, науковий парк КНУ ім.Шевченка), VI Конкурсі стартапів «Sikorsky Challenge 2017».

За роботою, біля серверів

А от група 3D-інновацій, створення якої є одним із успішних прикладів технологічних стартапів, згадувалася на шпальтах газети лише побіжно, тому про неї більш детально. Виникла – як студентська ініціатива й за 2015-2016 н. рік вийшла на рівень самоокупності послуг із 3D-друку. Досягненнями її є технологія збирання та калібрування 3D-принтерів із різною кінематикою, оброблення біометричної інформації, друк макетів анатомічних структур для навчальної бази Медичного інституту. Наразі група є активним учасником найбільших заходів, що проводяться в Україні та Європі: iForum – головна IT-конференція Східної Європи в Києві, European Maker Week – європейський тиждень мейкерства, 3D Print Conference Kiev 2016 – найбільша в Україні виставка 3D-технологій, DE:CODED – фестиваль комп'ютерного мистецтва у Львові. Перспективами розвитку є створення науково-дослідної лабораторії та приєднання до всесвітньої асоціації «Fab Lab». Практичними досягненнями групи 3D-інновацій є укладення договорів на вироблення наукової продукції для підприємств Сум та Дніпра.

Узагалі провідні IT-розробники світу розуміють необхідність постійного оновлення знань як власних співробітників, так і молоді, яка незабаром використовуватиме їхні продукти, тому приділяють велику увагу створенню якісних інформаційних ресурсів, навчальних та методичних матеріалів, організації незалежної сертифікації для підтвердження знань та вмінь, пропонують різноманітні форми партнерства. Так з'явився в СумДУ й ресурсний центр Microsoft.

«Ця корпорація є нашим стратегічним партнером, – говорить Андрій Півень. – Відтак маємо доступ до ліцензійного програмного забезпечення, першими отримуємо найновіші версії програмного забезпечення, студенти та викладачі, які вивчають IT-технології, мають доступ до ліцензійних продуктів і в університеті, і вдома, адміністративні комп'ютери більш надійніше працюють завдяки своєчасному оновленню. Крім того, організуємо спільні навчальні семінари та тренінги, підтримуємо учасників студентських олімпіад та конкурсів, консультуємо з питань впровадження технологій Microsoft та ліцензування програмних продуктів, контактуємо безпосередньо з представниками офісу «Microsoft Україна».

Головними партнерами СумДУ у сфері доступу до IT-технологій, крім Microsoft Corporation, є «Autodesk,

Inc» (США), Delcam (Велика Британія), «Cisco Systems, Inc.» (США), Intel Corporation (США), Siemens AG (Німеччина), SAP (Німеччина), Corel Corporation (Канада) та інші.

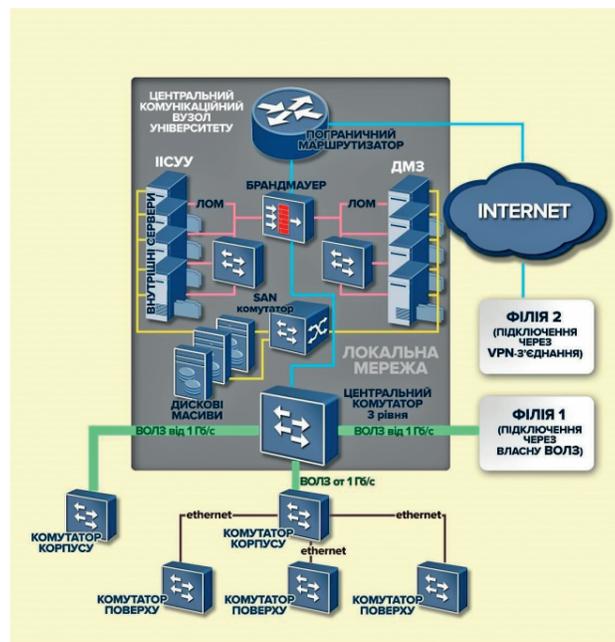
Можна продовжувати й продовжувати розповідь про креативну ефективність ЦКТ. Однак Андрій Півень, не вдовольняючись досягнутим, зазначає: «Важливо критично поглянути на відповідність діяльності сучасним освітнім розробкам, науковим та технологічним трендам. Наразі ми не обмежені лише наявними ресурсами (комп'ютери, обладнання тощо), насправді ресурсів велика кількість. Серед них – доступ до побудови віртуальних обчислювальних систем та машинного навчання Microsoft Azure, центр розробників та Інтернет-речей Intel, бізнес-аналітика IBM; контакти з науковими групами, що активно працюють у соціальній мережі LinkedIn. Багато проектів згуртовані навколо ресурсів Массачусетського технологічного інституту (MIT). Їх сайти й відкриті курси містять доступ до готових віртуальних лабораторій, контакти виконавців. Міжнародні ринки відкриваються для України, але необхідно активно опановувати механізми їх роботи...».

Представлення проекту: Інтелектуальний протез на Sikorsky Challenge 2017

ЦКТ працює разом із ЦТОІС при обслуговуванні комп'ютерно-телекомунікаційної системи СумДУ, що об'єднує усі кампуси СумДУ та налічує близько 4800 комп'ютерів, 70 фізичних серверів (підтримка 215 віртуальних серверів), 150 комп'ютерних класів, 160 мультимедійних аудиторій. Використовується сучасне програмне забезпечення, кількість наявних ліцензій на яке перевищує 25 тисяч (без урахування доступних для встановлення на власні комп'ютери студентів та викладачів). Технічні ресурси університетської інформаційної системи надають можливості для наукових досліджень та інноваційних розробок шляхом залучення потужностей обчислювального кластеру, дистанційного доступу до сучасного обладнання, віртуальних лабораторій тощо.

Співробітники обох служб надають істотну підтримку участі університетівців у грантовій діяльності – від інструментарію для підготовки проектних заявок до спеціалізованих платформ та рішень для реалізації конкретних проектів. Щорічно університет виконує понад 150 грантів, що фінансуються закордонними організаціями та фондами. Найпотужнішими є проекти грантових програм Європейського Союзу (Темпус, Еразмус), які підтримують впровадження інноваційних освітніх та дослідницьких технологій, посилення взаємодії університетів із підприємницт-

вом, підвищення якості послуг. Загалом у рамках виконання міжнародних грантових проектів у період із 2010 р. СумДУ отримав технічного та комп'ютерного обладнання на суму понад 200 тисяч євро (близько 6 млн грн).

Представлення проекту 3D-NanoInk на Sikorsky Challenge 2017

До речі, у 2016 році вийшла друком монографія «IT-забезпечення діяльності інноваційного університету: досвід українського вишу» під загальною редакцією професора А. В. Васильєва, у якій викладена детальна інформація про інтегровану інформаційну систему СумДУ. Ознайомитися з нею можна за посиланням <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/49770>. У наступному, новорічному номері «Резонанс» планує привернути увагу ще до двох служб, які є важливими складовими основи основ IT-інфраструктури СумДУ.

ЦИТАТА НОМЕРА

«Уже через 30 років Інтернет стане важливішим за нафту. Цифрові технології являться вирішенням для багатьох теперішніх проблем. І це буде справді стійкий розвиток. 80 відсотків людей у світі вже підключені до Інтернету, ми повинні враховувати такі зміни. Світові на сьогодні потрібна вже G200, а не G20 («Велика двадцятка»)… Замість електронної комерції потрібна електронна економіка. Неважливо, де зроблений товар – у Китаї чи США. Індустрія перестане створювати робочі місця, тому що штучний інтелект буде займатися виробництвом потрібного. А люди почнуть робити щось інше...»

Джек Ма, мільярдер, засновник Alibaba Group

■ ЗАКОРДОННІ МАНДРІВКИ

ПРИБУТКОВІ КАНІКУЛИ

Канікули створені для роботи! Звучить сумно? «Зовсім ні!» – кажуть студенти СумДУ та поєднують приємне з корисним: працюють, подорожують, здобувають досвід самостійного життя. Як зробити мандрівки прибутковими та куди поїхати, дізнаємося з перших уст.

Розпочинає нашу п'ятірку країна можливостей – США. Звідти повернувся студент третього курсу факультету ЕЛІТ Ярослав Міщенко:

«Із травня до вересня я працював у місті Даллас (штат Техас). Їздив за програмою «Work and Travel». Усе, що потрібно: знання англійської, бажання подорожувати та дві-три тисячі доларів. Місце обрав тому, що спонсор запропонував роботу офіціанта, а в подальшому й бармена. Заробітна плата достойна (враховуючи чайові). Єдиний мінус – соціальна адаптація: шойно звикаєш до оточення, як уже потрібно повертатися додому до буденних справ і студентського життя...».

Продовжує наш перелік Німеччина – країна високих технологій. Своє літо там провів третьокурсник інституту ФЕМ імені Олега Балацького Іван Воробйов:

«Німеччину обрав тому, що мені завжди подобалася. Їздив за програмою «Старт». Для подорожі потрібні – закордонний паспорт, віза, страховка, знання німецької та близько 400-500 євро. Працював у місті Кіль: готував і прода-

вав фаст-фуд. Найскладніше було з мовою (до поїздки ходив на курси лише два місяці). Знаєте, що помітив? У Німеччині багато гарних дівчат, але мовний бар'єр заважає продовжувати спілкування після знайомства. Знання англійської не допомагає. Хотілося б поїхати сюди ще раз, адже тепер знаю, до чого бути готовим».

Ще однією новоспеченою німкою стала студентка третього курсу, яка також подорожувала за програмою «Start». Враженнями ділиться Тетяна Ясінська з факультету ЕЛІТ:

«Місто Шонберг зустріло мене привітно. Тамтешні жителі люблять гамірні компанії та вечірки. Особливо – пляжні фестивалі, такі як «Seebückenfest» та «See Baltic Fest». Працювала в ресторані. Вільний час проводила зі своїми німецькими друзями: запускали квадрокоптер, грали у футбол. Поїздка дуже сподобалася. Мінусом можна вважати лише проживання у «трейлері», хоча й зручному».

Про літо по-польськи розповідають студенти-третьокурсники факультету ЕЛІТ Ксенія Реброва та Дмитро Котенко:

«Працювали у місті Жгув, що під Лодзем. Чому Польща? Найбюджетніший варіант: вкладаєш не багато, проте окупається все перебування там. Організатори надають страховку та повний пакет документів до візового центру. Їхати можна без знання мови, але рано чи пізно доведеться вчити її там, хоча б мінімум. Їздили за програмою «СІР».

Зіткнулися із суттєвими труднощами: за рплату часто не дораховували, а працювати потрібно було багато (десять і більше годин!). Така подорож – можливість не лише побачити світ, а й швиденько подорослішати».

Румунія асоціюється з легендами про графа Дракулу, смачними винами та гостинністю жителів. Про перебування там розповідає четверокурсниця ІФСК Світлана Ступіна:

«У Румунії пробула чотири місяці завдяки волонтерському проекту (грант від «Еразмус+»). Знадобилися лише закордонний паспорт і бажання. Найбільшою несподіванкою стала робота з ув'язненими суворого режиму. Цінний досвід: багато вдалося переосмислити. Завдяки цьому проекту побувала ще в Польщі, Болгарії та Нідерландах. Такі мандрівки дають величезну мотивацію рухатися вперед».

А нам час переміститися у країну контрастів – Індію, де нещодавно побувала третьокурсниця ІФСК Анна Чернишова:

«Моя перша подорож до Індії відбулася майже два роки тому. З того часу побувала там уже тричі, в ролі моделі. Відвідала столицю – Нью-Делі. Місто вражає з першого погляду: галасливі колоритні базари, переповнені різноманітними барвистих тканин, лабіринти вулиць, екзотичні аромати, пряні гострі страви (дуже смачні!). Найбільша дивовижа Індії – лівосторонній рух. Звикнути до нього так само важко, як і до тамтешнього клімату: і вдень, і вночі неймовірно спекотно. Люди привітні та позитивні, проте варто залишатися обережним і не втрачати пильності».

Ось такі закордонні канікули наших студентів. Куди поїхати наступного року – задумуйтеся вже тепер.

**Софія ПОСТОЛАТІЙ,
ЖТ-51**

■ СВЯТО ПОСВЯТИ

ПЕРЕЙТИ
РУБІКОН

Час спливає швидко. Ще наче вчора ти маленький і невпевнений крокував у перший клас, а вже сьогодні, у ролі студента, стоїш на порозі якогось іншого, як-то кажуть, дорослого життя. Але перед тим як приєднатися до студентської родини, ти повинен «пережити» посвяту, організовану вищим навчальним закладом, який ти обрав. Переступивши поріг Сумського державного університету, зрозуміла правильність свого вибору. То що ж таке посвята для студента-першокурсника?

Необхідно почати з того, що це досить хвилюючий момент, адже ти навіть не маєш уявлення, що на тебе чекає. І ось дещо несміливо, але з великою цікавістю прямуєш на центральну площу СумДУ, де проходить урочиста частина. І перше, на що звертаєш увагу – широкий загал студентів різних національностей та спеціальностей, які раді бачити одне одного. І починаєш розуміти, наскільки дружня, доброзичлива атмосфера на території вишу. А на святковому концерті ти усвідомлюєш, як багато зусиль докладено, аби подарувати присутнім позитив, піднесений настрій і дух згуртованості.

І ось настає час клятви студента, мабуть, один із найцікавіших моментів по-

святи. Адже саме тепер тебе переповнює почуття гордості за право нести звання студента Сумського державного університету, одного з провідних вишів України. Після закінчення урочистої частини, уже в незвичному статусі й за інших умов маєш змогу познайомитися й чудово провести час не лише зі своїми одногрупниками, а й зі старшокурсниками, гостями урочистостей. У спілкуванні з ними дізнаєшся багато нового й цікавого. Їм є що розповісти, адже їх свято посвяти відбулося два, три, а в декого й п'ять років тому, проте зізнаються, що ностальгують за пережитим тоді.

Уже ввечері ти йдеш стомлений, але щасливий, веселий та задоволений чудовим днем, новими емоціями. Мабуть, лише першокурсник знає, як приємно прокинутися зранку й зрозуміти, що попереду чекає незвичайне, повне яскравих барв студентське життя.

Прошло два місяці. На університеті і початковий процес дивини вже іншими очима, менш романтичними, більш реальними. Яскраві барви залишилися, але набули більшої чіткості, перебравшись із площі в аудиторію, де приходиться розуміння, що студентське життя не лише веселе, а й вдумливе, напружене, відповідальне...

На фото: фрагмент Свята посвяти.

**Дар'я НОВАК,
ЖТ-71**

■ ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

ЦИФРОВА РЕАЛЬНІСТЬ —
ПЛЮСИ ТА МІНУСИ

Уявіть: дрон-листоноша приносить Вам ранкову газету, а робот-офіціант наливає свіжозварену каву і бажає вдалого дня. Ви — громадянин цифрового суспільства, а отже кожний ваш крок фіксується: Ви маєте свій соціально-психологічний профіль, на вас є електронне дос'є. Сховатися нікуди. Паперові гроші вийшли з обігу, їх замінили електронні. Живете в будинку, який сам себе прибирає, на вашій руці

ччині. Серед його основних завдань — зв'язок Інтернету, штучного інтелекту, 3D-друку та робототехніки в єдину систему, що забезпечить поліпшення продуктивності праці.

Але навіть ці напрацювання не стали межею можливостей сучасності. Під час гігантської виставки інновацій в Ганновері (взяли участь понад 200 тис. людей та більше 3 тис. світових компаній) прем'єр-міністр Японії презентував проект «Су-

ше мільйона «розумних» пилососів, керованих зі смартфона. На великих угіддях використовуються перші зразки самокерованих тракторів, що здатні орати поля за сигналами супутникової навігації. У Японії наступного року запрацює перша у світі автоматизована ферма з вирощування зеленого салату.

Японська компанія ASIMA випускає антропоморфних роботів, призначених для турботи про літніх і маломобільних людей, виконання функцій офіс-менеджерів та багатьох інших, де потрібна точність, терпіння та делікатність разом з невтомністю.

Ще одна перспективна сфера робототехніки — освіта. Насамперед — це когнітивні інтерфейси, наділені здатністю використовувати у вигляді асистентів учнів для того, щоб зробити процес навчання максимально індивідуалізованим.

Яких же негативних наслідків очікувати від «механізованої реальності»? Серед найбільших прогнозують три. Перший — соціальна нерівність. Значну перевагу матимуть ті, хто повністю опанував «цифру». Американські дослідники вважають цей фактор основним і передбачають його стрімке наростання. Другий — численні міграційні процеси, які тривають і сьогодні. Люди змінюватимуть місце проживання, роботи, але нестимуть із собою тамтешні цінності та переконання. Наслідок — конфлікт культур. І третій — гіпертрофоване безробіття. Згідно з прогнозами ООН, до 2025 року роботи залишать без роботи 7% американців, до 2026 року — 40% канадців, а до 2035 року вони займуть половину робочих місць у Японії.

Розвиток штучного інтелекту диктує нові тенденції на ринку вакансій. Оскільки з технічними завданнями роботи справляються швидше і краще, виникає потреба в креативних IT-спеціалістах із гуманітарною освітою. Відбувається зміна ролей в організації, адже для управління автоматизованими процесами потрібні кваліфіковані співробітники, які зможуть налаштувати оптимальну програму, створити правила і навчити роботу цим правилам слідувати. Майбутнє світу залежить від того, чи вдасться забезпечити ефективну взаємодію машин і людей. Штучний інтелект може стати як ворогом і конкурентом, так і «колегою» та помічником.

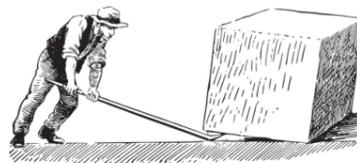
Каріна ХАЧАТАР'ЯН,
ЖТ-61

Ні, не на брудних підпільних підприємствах фальсифікують продукт інформаційний, а у світлих приміщеннях редакцій із дотриманням усіх санітарних норм. А споживати все одно небезпечно: втретє в довіру, отруїть думки, ще й у маніпулятивних цілях використає! Не довіряй — перевіряй. Замовні матеріали маскують під якісні з ювелірною точністю. Яким би авторитетним не було видання, не можна втрачати пильність.

■ МЕДІАБЕЗПЕКА

Обережно, підробний баланс думок!

Дотримання балансу думок є одним із основних журналістських стандартів, і означає, що усі сторони повинні мати для журналіста однакову вагу. Лише тоді аудиторія отримуватиме достатньо інформації для власних висновків. Відповідно до п. 10 Етичного кодексу українського журналіста, точки зору опонентів, у тому числі тих, хто став об'єктом критики, мають бути представлені збалансовано. Журналіст повинен подати мінімум дві різні позиції з питання. Візьмемо для прикладу тему глобального потепління. Науковці сперечаються, можна природні закономірності жит-

тя планети. Формально нічого складного. З одного боку маємо взяти коментар вченого, переконаного, що глобальне потепління — провина людства, і ми повинні спільними зусиллями боротися, інакше пришвидшимо свою загибель. Інший вчений для рівноваги має сказати, що глобального потепління немає. Або є, але це природний процес, і, що б людина не робила, природа сама себе врегулює. Начебто є баланс. Укінці журналісти люблять додати щось невизначене, скажімо: «Як воно неправді, достеменно ніхто не знає, поживемо — побачимо». У читача може скластися враження, що журналіст залишився поза «полем бою». Тільки це видимість: у нього є незримі важелі. З їх допомогою він, не виказуючи себе, програмує читачів оцінювати одні коментарі як сильніші за інші.

Важіль перший. Різна вагомість спікерів. Наприклад, «за» глобальне потепління виступив старший науковий співробітник маловідомого інституту, а «проти» — професор із Гарварду. Людина ласа на авторитети, тому важіль і працює.

Важіль другий. Різна вагомість аргументів. Журналіст подає коментарі науковців одного рівня, але позицію першого передає цитатою з його наукової

статті (із розрахунками, термінами, аргументами), а іншого — цитатою з його науково-популярного блогу (із метафоричним, емоційним, спрощеним поясненням). Не складно здогадатися, яка виглядатиме менш компетентною.

Важіль третій. Оманлива зовнішність. Аргументи рівноцінні за якістю, але одна людина презентабельно виглядає, має присмий голос і вміє впевнено говорити, а інша боїться камери, тому голос тремтить, очі бігають, чоло

пінтіє. Цей важіль стосується в першу чергу теле- та радіожурналістики, але й у друкованих текстах можливий. Особливо коли журналісти зовсім не редагують одну із цитат. Якщо усне мовлення записати буква-в-букву чи виврати фразу із контексту, можна принизити навіть дуже розумну людину.

Важіль четвертий. Різні відтінки, а не кольори. Може виявитися, що журналіст навів багато коментарів різних людей, але ці міркування зводяться до однієї й тієї ж позиції. Так трапляється, коли журналіст формулює проблему однобоко: «Чому не варто боятися глобального потепління?». Експерти висловлюють міркування, які, звичайно, варіюються, але сходяться в позиції «боятися не варто». Нагадає запитання «Вам чай чи каву?», яке не дає людині вибрати молоко.

Важіль п'ятий. Перший надійшов — перший розлетівся. Цей важіль стосується інтернет-журналістики. Новинні сайти публікують інформацію в міру її надходження, і чим швидше, тим краще: хто перший розмістив інформацію, на того найбільше посилаються інші видання. Навіть секунди іноді багато значать. Наприклад, редакційна політика британської новинної служби BBC вимагає опублікувати новину через кілька хвилин після її надходження в редакцію (за цей час потрібно верифікувати інформацію, написати текст, вичитати й розмістити на сайт). Хоча б неповний перший варіант. Доповнити можна потім. Виходить, журналісти публікують матеріал лише з одним коментарем, маючи намір доповнити публікацію, щойно надійдуть нові. Першу версію матеріалу встигають процитувати інші видання. Суть коментаря потрапляє в заголовки. Згодом публікація доповнюється, але вона вже менш актуальна. Видання, які її процитували, можуть не повернутися за оновленнями. Отак перший коментар стає популярнішим за інші.

Як бачимо, баланс думок у ЗМІ — річ неоднозначна. Непогано б користуватися контрольними вагами.

Олія КОЗИР,
кандидат наук
із соціальних комунікацій

знаходиться медичний браслет, що контролює всі фізичні показники організму та миттєво ставить діагноз. Вулицями їздить таксі без водія, яке з допомогою GPS-навігації відвезе в будь-яку точку світу... Все автоматизовано, підступно прораховано настільки, що доля планети залежить від найменшого необережного поруху пальця людини з пультом в руках... Фантастика? Та невже?!

Науковці вважають, що з моменту виникнення кібернетики (1940–1950 рр.) світ почав жити у двох реальностях: цифровій та звичайній, традиційній. І перша останнім часом набула неабиякого резонансу в мас-медіа, а надто — в інтернет-мережах. Чому люди й досі сприймають буденність за фантастику і як встигати жити в ногу з часом?

На просторах всесвітньої павутини читаємо, що перед усвідомленням цифрової реальності треба прийняти промислову. На початку 2000-х рр. американський економіст, письменник та громадський діяч Джеремі Рифкін опублікував працю «Третя промислова революція». Уже тоді довів, що існують технології, які змінять не лише виробництво, а й життя в цілому. Книга викликала чималий інтерес, зокрема її неодноразово цитував тодішній президент США Барак Обама.

Уже 2016-го на Всесвітньому економічному форумі в Давосі проголошується ідея Четвертої промислової революції. Спеціальний проект «Індустрія 4.0» під неї розробили в Німе-

спільство 5.0». Політик повідомив, що цифровій революції підлягає весь японський соціум. «Так, — пояснив він, — штучний інтелект готуватиме для країни законодавчі акти, а спеціальні технології визначатимуть розміри соціальної нерівності». Для впровадження проголошеного в Японії проекту розробили 5-річний план (2016–2021 рр.).

Цифровий світ XXI ст. — це системне поняття, що інтегрує в собі цифрове середовище, цифрове суспільство, цифрову економіку та цифрову державу. У США, наприклад, уже запроваджений механізм штучного інтелекту: судді працюють паралельно з машинами, які приймають рішення. Вироки зв'язують, як результат — 80–90% збігу. Такі машини аналізують інформацію за декілька хвилин. Переваги штучного інтелекту демонструє й інший приклад: в Об'єднаних Арабських Еміратах почав виконувати свої обов'язки перший робот-поліцейський — може читати номери машин на авто, порівнювати обличчя із тими, що є в базі даних поліції, і надсилати результати до штабу. Пряма відеотрансляція з його камер дозволяє розпізнавати підозрілі предмети, які залишили без догляду в громадських місцях. Автоматизований поліцейський здатний працювати 24 години на добу і сім днів на тиждень, до того ж не потребує заробітної плати.

Інша величезна сфера застосування роботів — домашнє господарство. На початок 2017 року у світі продано вже біль-

МИСТЕЦЬКА КОЛЕКЦІЯ: РОЗВИВАЄМО КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

Нещодавно у літературній вітальні відбулася виставка, на якій експонувалося 25 творів українських і польських художників із мистецької колекції СумДУ. Усього ж зібрання налічує втричі більше артефактів. Формування мистецької колекції розпочалося одночасно з початком діяльності в Українській академії банківської справи галереї мистецтв «Академічна» наприкінці ХХ століття.

Різноманітна географія колекції. Тут репрезентовано мистецтво України, Польщі, Хорватії та Швейцарії. Основним шляхом її поповнення стали подаровані твори з виставок в «Академічній». Галерея сформувала коло сумських митців, які розкрили нові грані своїх талантів: живописець Ігор Швачунов – у мистецтві докільця та нонспектакулярному мистецтві, скульптор Олег Прокопчук – в акварелі, акварелістка Олександра Трегубова – в авторській техніці, архітектор Іван Лукаш – у живописі, а живописець Михайло Юденков – у графіці.

Після персональної виставки Олега Тістола – учасника аукціонів Christie's та Sotheby's – зібрання поповнилося його знаковим твором «Гурзуф» (2008). Цей сюжет із зображенням пальми повсякчас набував у творчості художника різного інтонаційного забарвлення та змісту. Значна кількість творів до колекції надійшла від українських і польських художників – учасників міжнародних мистецьких пленерів «Художня карта України», започаткованих галереєю у 2011 році. Їхні твори репрезентували різноманітну мистецьку палітру регіонів із притаманними їм особливостями: експресивні за кольором, присвячені Давиду Бурлюку твори киянки Ніни Бондаренко, фактурні полотна Аліни Славгородської (Запоріжжя), архітектурні пейзажі донеччанина Бориса Єрьоміна та Василя Мирошниченка (Дніпро), тонкі за кольором етюди Юрія Кафарського з Могилева-Подільського, насичене кольорописом закарпатської художниці Олени Кондратюк, оригінальні ракурси композицій чернігівки Оксани Корнієнко.

Перші враження від Сум миколаївський художник Дмитро Молдованов втілює у примітивістському за манерою «Байдарочнику» (2013), а колишній луганець Сергій Жидель із Охтирки – у монументальних композиціях. Етюди полтавки Марини Рожнятовської з ретельно вивіреною композицією сприймаються як картини, а в декоративно вирішених пейзажах кримця Івана Грищенка з Севастополя проглядають корені західноукраїнського мистецтва. Несподіваний образ сумського Спасо-Преображенського собору наснився черкашанці Ірині Чернявській, а Василь Коваль із Кропивницького побачив цю архітектурну споруду вдень у традиційній реалістичній манері.

Оригінальними сюжетами виділялися на виставці твори польських художників Йозефа Шуби, Терези Павловської, Збігнева Паржневського, Агнешки Худзіцької, Анни Шмешек – членів Спілки художників Польщі Глівіцько-Забжанського округу. Для деяких із них приїзд на пленер у Суми позначився на індивідуальній манері. Наприклад, Йозеф Шуба, який спеціалізується на комп'ютерній графіці, представляв на виставці пейзаж у техніці олійного живопису «Біля Чехова».

Мистецька колекція у вищому навчальному закладі розвиває культурні традиції, спрямовані на трансляцію культурних цінностей, а європейський вектор вказує на основний напрямок її формування. Будучи часткою університетської культури, вона ретранслює її цінності у майбутнє, створюючи одночасно привабливий імідж СумДУ. Мистецька колекція є також формою загальної культурної роботи вишу, утвердження викладачів і студентів у соціумі, ланкою навчального процесу спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Мистецька колекція у вищому навчальному закладі розвиває культурні традиції, спрямовані на трансляцію культурних цінностей, а європейський вектор вказує на основний напрямок її формування. Будучи часткою університетської культури, вона ретранслює її цінності у майбутнє, створюючи одночасно привабливий імідж СумДУ. Мистецька колекція є також формою загальної культурної роботи вишу, утвердження викладачів і студентів у соціумі, ланкою навчального процесу спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності».

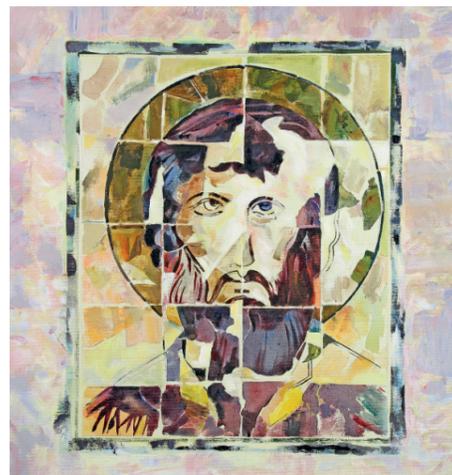
Сергій ПОБОЖІЙ,
доцент кафедри психології,
політології та соціокультурних
технологій, керівник галереї
«Академічна»

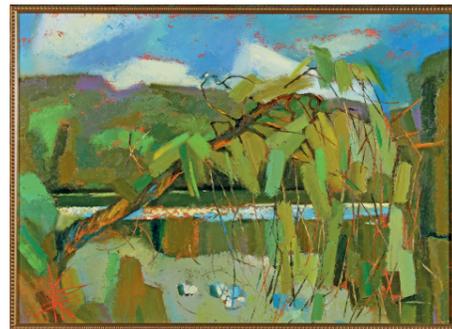
Молдованов Дмитро (Миколаїв).
Байдарочник. 2013

Бондаренко Ніна (Київ).
Присвята батькам Д. Бурлюка. 2013

Паржневські Зігмунд (Пільховіце).
Святий Теодор. 2013

Корнієнко Оксана (Чернігів).
Верба в Нескучному. 2012

■ ЩАСТЯ СВОЇМИ РУКАМИ

Вишивання як медитація

Про хобі Марина Рубан редакція пообіцяла розповісти ще в №... Так ось. Вона займається декупажем, виготовляє прикраси, вишиває хрестиком та бісером. Познайомилася з рукоділлям на уроках праці. Любов до заняття перейняла від неньки та бабусі, які вміло шили та в'язали.

Ідеї для робіт черпає з журналів та заготовок, які можна придбати в крам-

ницях рукоділля. Найскладнішою роботою у колекції вважає костюм із сорочки, поясу та юбки, а найбільш значимою – вишиванку для коханого.

Більшість робіт Марина дарує. Впевнена, що вони допомагають і захищають, бо зроблені з любов'ю. Наприклад, для своєї родички, яка знаходилась у лікарні, вишила метелика – символ душі.

На думку дівчини, вишиванка – потужний оберіг, сила якого залежить від умінь майстрині кодувати інформацію (моделювати композицію, обирати кольорову семантику). Кожна деталь має символічне значення: може, як допомогти, так і зашкодити. Візерунок всотує думки, почуття та характер вишивальниці, тому не буває однакових орнаментів. Шиття допомагає заспокоїтися, покращує роботу серця (стимулює нервові закінчення на пучках пальців), розвиває креативність, увагу та зосередженість. Справжня магія голки та нитки!

Юлія ВОЛКОВА,
МДМ-61

Запрошуємо молодих та креативних взяти участь у IV молодіжному фестивалі реклами «ВОСЬМА БАРВА-2017»!

У 2017 році Фестиваль змінює формат та стає командним змаганням!

Етапи Фестивалю:

I етап – 23 жовтня – 23 листопада 2017 р.: подання заявок командами (4-6 студенток/студентів будь-якого курсу та будь-якої спеціальності СумДУ) та підготовка кожною з команд презентації на тему «Реклама змінює світ» (10-20 слайдів; виступ – 5-7 хвилин).

Наприкінці листопада – фінал I етапу: команди презентують свої проекти, отримують тренерів (студенти старших курсів із досвідом роботи у рекламі і PR) та теми рекламних проектів.

II етап – кінець листопада – середина грудня 2017 р.: підготовка командами під керівництвом тренерів презентацій рекламних проектів. У фіналі команди презентують свої проекти фаховому журі. Переможців буде нагороджено. Інформація про Фестиваль на сайті: <http://pr.sumdu.edu.ua>

Заявки команд надсилати на e-mail: y.yanenko@journal.sumdu.edu.ua

Контактна особа: Яненко Ярослав Васильович, керівник секції «Реклама та зв'язки з громадськістю» кафедри журналістики та філології СумДУ.

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського державного університету
«REZONANCE»
Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ №020
Перший номер газети вийшов у світ 29.10.1991.

Обсяг – 2 друковані аркуші,
приведені до 8 полос формату А-3.
Віддруковано: ПБКФ «МакДен»,
м. Суми, вул. Тополянська, 16.
Адреса редакції:
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2,
корпус «Г», кімнати: 1107, 1110.
Телефони: 68-78-50; 33-02-25.

Шеф-редактор **Олена Ткаченко**
Редактор **Василь Чубур**
Коректор **Олена Федяй**
Відділ інформаційно-редакційної діяльності
Більше новин на сайті sumdu.edu.ua
Електронний архів газети
<http://sumdu.edu.ua/rezonans>

Автори фото:
Людмила Дудченко,
Сергій Малюк
Андрій Півень